

Джерела та література:

1. Гнилицька Л. Контроль та аналіз у бюджетуванні / Л. Гнилицька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 7.
2. Кузьмін О. Бюджетування на підприємстві : навч. підруч. / О. Кузьмін, О. Мельник. – К. : Кондор, 2008. – 312 с.
3. Леонтьєва В. І. Бюджетування як спосіб контролю в системі вищої освіти / В. І. Леонтьєва // Науковий збірник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Серія : Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ ПНУ, 2007. – Вип. 3. – Т. 1. – С. 403-408.
4. Онищенко С. В. Бюджетування в системі фінансового управління підприємством / С. В. Онищенко / Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 6.
5. Смачило В. В. Особливості бюджетування на основі виділення центрів обліку та відповідності / В. В. Смачило // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 4 (34).
6. Терещенко О. О. Теоретичні засади бюджетування на підприємстві / О. О. Терещенко // Фінанси України. – 2001. – № 11.

Єрмішова С.В.**УДК 341.233.1:351.72****ФУНКЦІОНАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ ВНУТРІШНІМ ФІНАНСОВИМ КОНТРОЛЕМ**

Постановка проблеми. Оскільки ЄС надав Україні у 2005 році «статус держави з ринковою економікою», тому шлях її розвитку вимагає реформування не системи державного управління на всіх її рівнях і ланках функціонування та вживання нових або вдосконалених механізмів управління. Працюючі механізми в системі державного управління повинні базуватися на застосуванні ефективних інституційних форм, методів, інструментів. Один з її головних механізмів – державний внутрішній фінансовий контроль (ДВФК), який сьогодні знаходиться у стадії реформування та вдосконалення, тому що не вирішені проблеми функціональності інструментів механізму на нормативно-законодавчій основі, що впливає на ефективність роботи всієї системи державного управління та розвиток української економіки. Тому важливо дослідити та визначити сфери недоліків працюючих основних функціональних інструментів ДВФК, спираючись на регулююче державне нормативно-законодавче забезпечення.

Викладення основного матеріалу. Українськими науковцями та практиками, зокрема В. Куйбіда, Дорош, Г.В., Д. Олійник, І.Б. Стефанюк, В.Г. Мельничук, Г.В. Дмитренко, Л.В. Гуцаленко, зроблено величезний внесок у реформування та становлення новітнього механізму ДВФК на сучасному етапі, але існує поки ще чимало протиріч та незгод щодо прийнятих законодавчих норм. Як складова державного фінансового контролю внутрішній контроль є саме тим інструментом управління, що дає змогу керівництву органів державного сектору бути впевненими: у досягненні належного рівня запланованих державним і місцевим бюджетом планових обсягів доходів і видатків; в достовірності фінансової, статистичної й управлінської звітності; в виконанні встановлених законодавством норм і правил.

По-перше відзначимо, що з метою реформування ДВФК Розпорядженням Кабінету міністрів України від 24.05.2005 г. схвалена Концепція розвитку ДВФК на період 2005-2017 рр. (із змінами, внесеними згідно з Розпорядженнями КМ № 1347 від 22.10.2008 р. та № 1601 від 23.12.2009 р.), що розроблена ГоловокРУ (нині Держфінінспекція України). Цим розпорядженням зазначено План заходів щодо реалізації Концепції розвитку ДВФК на період 2005- 2017 рр. Заплановані такі поетапні державні заходи: створення нормативно-правового та методологічного забезпечення; підготовка кадрів та інформаційне забезпечення; організаційно-структурні зміни; кадрове та інформаційно-технічне забезпечення; підбиття підсумків.

Зосередимося на аналізі затверджених державних законодавчих норм на сьогоденний час, що по суті формують новітні функціональні інструменти механізму ДВФК (рис. 1).

Головним функціональним інструментом нормативно-правового та методологічного забезпечення механізму ДВФК є Конституція, Бюджетний кодекс України.

Стаття 20 Бюджетного кодексу України встановлює, що фінансовий контроль, аудит та оцінювання ефективності використання бюджетних коштів мають здійснюватися на всіх стадіях бюджетного процесу. Стаття 26 Бюджетного кодексу України визначає, що керівник бюджетної установи повинен відповідати за організацію ефективної системи внутрішнього контролю за фінансово - господарською діяльністю з урахуванням:

- 1) положень Бюджетного кодексу та інших нормативно-правових актів;
- 2) вимог цілеспрямованого, ефективного й економного управління функціями кожного структурного підрозділу, правильного розмежування функціональних обов'язків;
- 3) правил бухгалтерського обліку та контролю за активами, пасивами, доходами та видатками бюджетної установи.

Але зазначимо, із-за безсистемності нормативно-правового та методологічного забезпечення механізму ДВФК не має взаємодії між його функціональними інструментами.

Рис. 1. Реформування нормативно-правового та методологічного забезпечення механізму ДВФК.

Зокрема, механізм ДВФК функціонує до сьогоднішнього часу без затвердженого проекту Закону України «Про державний внутрішній фінансовий контроль», розробка якого запланована на 2011 рік, але останній Проект Закону України «Про державний внутрішній фінансовий контроль» був розроблений від 25.12.2008 р. та не є базовим законом, який би встановлював загальні правові засади, суб'єкти та об'єкти внутрішнього фінансового контролю, визначення основних понять, завдання, функції та повноваження для здійснення та регулювання державного внутрішнього контролю [1]. Цей факт створює у правовому полі розбалансовану систему державного управління внутрішнім фінансовим контролем.

Наступний функціональний інструмент, який вступив в дію з 1 січня 2012 р. – це Постанова КМУ від 28 вересня 2011 р. N 1001 «Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту» відповідно до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України, якою затверджено порядок проведення внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. При цьому пунктом 5 зазначеного Порядку передбачається тільки лише рекомендація органам місцевого самоврядування утворити структурні підрозділи внутрішнього аудиту, але Постанова КМУ від 1 серпня 2007 р. N 996 «Про затвердження рекомендаційних переліків управлінь, відділів та інших структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій» не передбачає у структурі апаратів адміністрацій підрозділів або управлінь, які повинні виконувати функції внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в регіонах. Таким чином названі два нормативно-правових акта не узгоджуються між собою і цей немаловажний правовий факт не призведе до виконання рекомендацій вище зазначеного Порядком пункту 5 місцеві державні адміністрації [3].

Наказом Міністерства Фінансів України № 1247 від 04.10.2011 затверджені Стандарти внутрішнього аудиту [4]. Цей наказ набрав чинності з 01.01.2012 року дуже важливим функціональним інструментом в механізмі ДВФК, оскільки саме вони визначають організаційно-методичні засади з питань планування, здійснення діяльності внутрішнього аудиту. Але, слід звернути увагу на визначення Стандартами організацію заходів щодо визначення підсумків та звітування суб'єктів ДВФК про ефективність контрольних та експертно-аналітичних заходів з метою підведення підсумків та аналізу стосовно якості функціонування механізму ДВФК в цілому, як в регіонах так і на центральному рівні. Необхідна єдина затверджена Стандартами методика визначення показників ефективності кожним суб'єктом ДВФК.

Планом заходів щодо реалізації Концепції розвитку ДВФК передбачена у 2011 році розробка та впровадження Інструкції з внутрішнього контролю «з метою запровадження єдиних підходів та процедур ВК і ВА» [5], проте вказаної Інструкції поки що не має, діють такі нормативні акти:

Методика проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, що затверджена наказом КРУ (нині Держфінінспекція України) від 04.08.2008 р. №300 з метою оцінки ефективності і законності використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю об'єкта аудиту [6];

Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ, що затверджений постановою КМУ від 31 грудня 2004 р. N 1777, що визначає механізм проведення органами державної контрольно-ревізійної служби (нині Держфінінспекція України) державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ [7]. Таким чином посилення функцій інструментів ДВФК пов'язано з чітко визначеною методикою «Інструкцією з внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту» для всіх суб'єктів ДВФК, що також повинні бути визначені Законом України «Про державний внутрішній фінансовий контроль». За нашою думкою, якщо зазначені вище на рис. 1 функціональні інструменти механізму ДВФК побудувати у ланцюжок у вигляді рівності, то

зрозуміло, що отримаємо нерівність ланок ланцюжка, тому що функціональними інструментами механізму ДВФК постають у випадку їх узгодженості, взаємодії та підпорядкованості.

Висновки та перспектива подальших досліджень. Підводячи висновки дослідженню процесу реформування нормативно-правового та методологічного забезпечення механізму ДВФК України, маємо сказати, що без прийняття узгоджених між собою нормативних актів на законодавчому рівні, ключові проблемні питання ДВФК з метою створення ефективного механізму в системі державного управління не можуть бути вирішені. Зазначені питання заслуговують серйозної уваги та державних заходів щодо їх вирішення як можна скоріше.

Джерела та література:

1. Проект Закону України «Про державний внутрішній фінансовий контроль» від 25.12.2008 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/51285;jsessionid=9EDFB02B05DD07C203DF1B2FF707D323>
2. Постанова КМУ від 1 серпня 2007 р. N 996 «Про затвердження рекомендаційних переліків управлінь, відділів та інших структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2007-%D0%BF/ed20070801>
3. Постанова КМУ від 28 вересня 2011 р. N 1001 «Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF>
4. Про затвердження внутрішніх стандартів наказ МФУ від 04.10.2011 № 1247 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>
5. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року затверджена розпорядженням КМУ від 24.05.2004 р. № 158-р : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/83412>
6. Методика проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту суб'єктів господарювання затверджена наказом КПУ від 04.08.2008 р. №300 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1037-08>
7. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ затверджений постановою КМУ від 31 грудня 2004 р. N 1777 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1777-2004-%D0%BF>

Захарова Т.В., Камысовская С.В.

УДК 336.71078.3

ДРАГОЦЕННЫЕ МЕТАЛЛЫ В УЧЕТЕ КРЕДИТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

В обороте кредитных организаций драгоценным металлам традиционно отводится характеристика надежного инструмента инвестиций, являющегося одним из наиболее привлекательных способов сохранения и приумножения сбережений. Многие кредитные организации в настоящее время предлагают свои услуги на рынке драгоценных металлов. Однако бухгалтерский учет данного ресурса все еще детально не отработан. Кроме того остаются мало исследованными многие концептуальные и практические вопросы учета и оценки драгоценных металлов. Также требуют дополнительного, более глубокого научного исследования бухгалтерский учет банковских операций с драгоценными металлами.

Целью исследования является разработка комплекса теоретических и методических вопросов бухгалтерского учета банковских операций с драгоценными металлами. В ходе исследования необходимо решить задачу исследования бухгалтерского учета операций с драгоценными металлами коммерческих банков России на лицевых счетах. В качестве объекта исследования выступают банковские бухгалтерские операции с драгоценными металлами коммерческих банков России.

Так, заслуживает внимания механизм отражения операций купли-продажи слитков драгоценных металлов и монет в бухгалтерском учете коммерческих банков.

Многие кредитные учреждения открывают и ведут металлические счета до востребования и на определенный срок; металлические счета ответственного хранения; кредитуют специализированные отрасли промышленности и под залог драгоценных металлов; осуществляют сделки покупки-продажи различных металлов; оказывают срочные сделки с драгоценными металлами.

Так, операции с драгоценными металлами коммерческих банков могут быть как активными, так и пассивными. Операции с драгоценными металлами, находящимися в собственных хранилищах банков, т.е. активные операции, а также переданных на хранение в другие кредитные организации, учитываются на активных счетах второго порядка 20302 «Золото» и 20303 «Другие драгоценные металлы (кроме золота)». Операции с драгоценными металлами в виде слитков, находящихся в пути при их физической поставке из одного хранилища в другое, а также драгоценных металлов, выданных под отчет, учитываются на активном счете 20305 «Драгоценные металлы в пути».

Монеты из драгоценных металлов (золота, серебра, платины и палладия), кроме монет, являющихся валютой РФ, и памятные медали из драгоценных металлов учитываются на активном балансовом счете 20308 «Драгоценные металлы в монетах и памятных медалях».

Пример отражения в учете основных операций с монетами из драгоценных металлов банка имеет следующее содержание: